

Stiftelsen norsk Okkupationshistorie, 2014
 cand. polit.,
 Nørrevold 20,
 København K.

17. Maj 1947.

116372

Fru Ragnhild Hauge,
 Frydentopp,
 Arendal.

Undskyldte dette formløse Brev til Dem, endda jeg er Dem fuldstændig ukendt. Kari, som min Kone og jeg jævnlig ser i vort Hjem har imidlertid fortalt mig en Del om Dem. Jeg havde egentlig haabet, at De var kommet en Tur her til Danmark, saa jeg kunde have talt med Dem; men da jeg nu hører, at det ikke blir til noget, har jeg besluttet mig til at skrive til Dem i Deres Egenskab af Psykiater, der tilmed selv har været indesparret af politiske Grunde.

Allerførst et Par Ord om mig selv. Den 1. Januar i Aar tog jeg midlertidig Orlov fra min Stilling i Ministeriet for at undervise i Socialøkonomi m.m. i Faarhuslejren, en Lejr for politiske Fanger i Sønderjylland.

Naar Fængselsdirektoratet for et Aars Tid siden indførte Undervisning i Lejrene for de politiske Fanger, var det bl. a. ud fra den Betragtning, at der kunde bygges Bro mellem Samfundet uden for Traaden og det lille Samfund indenfor Traaden ved at de politiske Fanger fik Kontakt med en civil Mand, der stod udenfor Fængselsvæsnets uniformerede Hierarki. En saadan Kontakt viste sig i høj Grad paakrævet, idet der blandt Fængerne herskede mere eller mindre Bitterhed overfor det Befolkningsflertal, der havde krævet dem straffet. Og Formaalet med Fængselslærerne og Undervisningen skulde netop være at lette Fangerenes Tilpasning til Samfundet efter udstaaet Straf. Gøres der derimod slet ikke noget for at forstaa de politiske Fanger og deres Problemer opnaar man blot, at de tidligere interne ~~metode~~ slutter op om en stærk og hadefuld politisk Forening, der meget vel kan blive en Fare, en Stat i Staten. Medens Domstolene afgør, hvad der er Ret efter gældende Lovgivning, saa er Formaalet for Fængselslærernes Virksomhed at individualisere ved Fangebehandlingen, at yde menneskelig Retfærdighed.

Som et Led i Arbejdet for at give Samfundet en mere positiv Indstilling til de løsladte, paatænker jeg sammen med en anden Fængselslærer, at fremlægge en Del dokumentarisk Materiale indsamlet i Faarhus for Offentligheden. Jeg vedlægger det, som vi indtil Dato har faaet samlet sammen. - Bogen kommer til at bestaa af 2 Dele, idet 1. Del skal indeholde Kommentarer til 2. Del, Uddrag af Stile om Selvbioграфier, Dagbogsoptegnelser, Digte og lign. Formaalet med at offentliggjøre deres Udtalelser, skulde altsaa være at give dem Lejlighed til at udtale sig for et større Forum end det ellers er muligt. Vi vil saa gøre Status op paa Grundlag af disse Udtalelser. Det skulde være et ærligt

/Politi-
kerne

Forsøg paa at dele Sol og Vind lige. F. Eks. Hvad mener Fængerne om Nationalsocialismen idag, Humanisme, Religiøsitet, Frihedskæmpere, (Hjemfront), deres tilsyneladende stærke Nationalfølelse og Skuffelsen over at der ikke blev kæmpet 9. April, deres Reaktionen overfor Straffen. Er der nogen, der kan indse, at Nationalsocialismen, til Trods for at de gik ind i den med de reneste Hensigter, alligevel var en daarlig Sag, eller var det kun visse Personer, der svigtede; medens Systemer i sig selv var godt nok osv. osv.

Naar jeg nu sender Dem dette dokumentariske Materiale, haaber jeg at De kan se, at der visse Lighedspunkter mellem Opgøret i Danmark og Norge set "indefra". En undtagelse danner formentlig Stilen fra det tyske Mindretal i Sønderjylland, noget tilsvarende Problem har man ikke i Norge, og det er sikkert vanskeligt at sætte sig ind i for en Nordmand. Jeg haaber ogsaa, at Materialet vil være af Interesse for Dem selv,

Stiftelsen norske pasjeners stode 2014
De Høge, for jeg kan tænke mig, at De selv gaar og tumler med lignende Problemer og ikke endnu er færdig dermed.

Sidetallet er nummereret og Linierne er nummereret i Margin. Dette skulde lette Kommenteringen, hvis De har nogen Bemærkninger at gøre. Jeg vilde være Dem meget taknemmelig, for ogsaa at høre Deres eget Syn paa Opgøret. Det gælder om at faa hele Problemkomplekset alsidig belyst.

Der næst vil jeg spørge Dem om der findes noget Litteratur om den psykiatriske eller den sociologisk-psykologiske Side af Spørgsmaalet i Norge.- For min Skyld maa det gerne være "illegalt". Jeg skal selvfølgelig returnere det efter endt Gennemlæsning.

Med venlig Hilsen

Deres

Th. Rørdam/sign.